

© Alle personages, toestanden, gebeurtenissen en instellingen in deze roman zijn louter denkbeeldig. Elke gelijkenis met de werkelijkheid berust bijgevolg op het toeval.

Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, geluidsband of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de schrijver.

Vijf-en-twintig jaar geleden: Doodstil valt het licht door de glas-in-lood ramen van het huis aan de Nieuwe Gracht naar binnen. Er klinkt een stemvork, de tonen worden gegeven en een volle vierklank ontstaat. Vocaal ensemble Canto ontstaat.

Het 'Witte Stadje' van midden-Limburg is een overblijfsel van het miniatuur vorstendom Thorn, waarvan het achthonderd jaar de glorierijke residentie is geweest. Heeft de Vorstin-Abdis haar prachtige hermelijnen mantel gespreid over de kleine agglomeratie, die in eenvoudige en bewonderende liefde haar omgaf? Uiterlijk althans lijkt nog dat vreedzame witte hermelijn het stadje te tooien, en herinnert ons menig pareltje aan de lang vervlogen schitterende tijden van de oude Rijksabdij en haar hoogadelijke vorstin. Alles in deze plaats ademt vrede en een zekere voornaamheid, die men elders in kleinere plaatsen zo niet aantreft. Daarom is Thorn voor de gewone bezoeker een mysterie.

Thorn, het witte stadje / J. Houtmortels. Verg. Vrienden van Thorn (1962).

Toon Willemsen gaat verder met. Proper gewitte dorpswoningen, bescheiden aanleunend tegen statig-ingetogen patriciërshuizen. Daartussen, weerbarstig en solide, gekalkte boerderijen met schilderachtige

binnenplaatsen. Achter oude muren verborgen tuinen waarin de stilte heerst.

Straten afwisselend geplaveid met kasseien en mozaïeken van maaskeien in speelse kunstzinnige patronen gelegd, bochtig-hellend hun weg zoekend naar de Stiftkerk die het stadje majestueus domineert.

Wie het Witte Stadje voor de eerste maal bezoekt komt onherroepelijk in zijn ban en wordt getroffen door het wonderlijk gecomponeerde historisch stadsgezicht.

Kleinsteedse voornaamheid en landelijke eenvoud in unieke harmonie. Een symphonie in wit. In ieder jaargetijde anders van toonzetting maar steeds bekoorlijk. Gedompeld in vreedzame rust die niet van deze tijd is.

Thorn - Symfonie in wit / Toon Willemsen, Gemeente Thorn (1990).

1.

De koorleden van Canto draaiden met hun SUV's en MPV's via de Kloosterberg de Wijngaard op. Ze waren uitgenodigd voor een reünie van het vocaal ensemble Canto Cantabilé, kortweg Canto genoemd. Reinoud had hun uitgenodigd voor een midweek in het mooie illustere stadje Thorn. Hijzelf had daar een antiquariaat met de naam *Torna Antiqua* in de Hoogstraat. Ze stapten uit en keken om zich heen. Een perfecte locatie, bromde het koorlid Paul. Reinoud had hem nooit iets anders

horen doen dan brommen. Het waren de jaren negentig dat Canto haar hoogtijdagen vierde in Utrecht. Ze waren begonnen als studentenkoor, maar meer en meer mensen studeerden af. Het werd een volwassen koor met als dirigent Ronald. Tweemaal per jaar werd er een uitvoering gegeven in de Lutherse kerk aan de Hamburgerstraat. Het was het hoogtepunt van het jaar. Geheel in het zwart met een kleuraccent werden de uitvoeringen gegeven. Soms met begeleiding van een strijkkwartet. Hier werden de stukken tot uitvoering gebracht: drie verschillende missen en de O-antifonen van Herman Strategier. De missen waren Messe in F-dur van Joseph Friedrich Hummel (1841-1919), de Missa Brevis van Ton de Leeuw, 4-vocum inæqualium, Missa Brevis in D (1953), KV 65, de Missa Brevis in D mineur, van Wolfgang Amadeus Mozart (1769) en de wonderbaarlijke 'Mis voor dubbelkoor' (1922) van Frank Martin. Aan het eind werd het Ave Verum van Mozart gezongen.

Het waren magische tijden. Alles om me heen floreerde. Ikzelf kwam van Zuid-Limburg, beter gezegd Geleen en was sociale wetenschappen gaan studeren in Utrecht. Uiteindelijk was ik bij Canto beland en het beviel me prima. We hadden succesvolle jaren, maar na een tijdje verwaterde dat weer. Ik kreeg werk in Amsterdam en het werd me allemaal een beetje teveel. Ik ging van het koor weg, maar vergeten zijn ze me niet. Anders had ik

geen uitnodiging gekregen voor de reünie. Ik kende Reinoud al jaren, samen vormden we het Limburgse blok binnen Canto. Hij was uiteindelijk teruggegaan naar zijn geboorteplaats en was daar een winkel begonnen. Je moet maar durven. Hij stond ons al op te wachten op de Wijngaard. Om iedereen welkom te heten. Veronica, Rolien en Louis waren er allemaal. Kom met me mee, zei Reinoud toen weg uitgekeken waren. We gingen naar de crypte van de abdijkerk. Ik ga jullie een stuk historie vertellen, begon Reinoud. Het is maar ter informatie en om in de sfeer te komen.

2.

‘Thorn: eerst genoemd als: *Tornensi monasterio* als het klooster Torn (1007). Afgeleid van *Torna*, meervoud voor ‘torens’. Tot de ontginning in de tiende eeuw was het gebied rond Thorn, Thorn lag zelf op een uitloper van het Kempisch plateau, heel moerassig. Aan de rand van dit moeras liep de Romeinse heirbaan van Maastricht naar Nijmegen’, begon Reinoud.

‘Na ruggespraak met de keizer en de Luikse prins-bisschop besliste Ansfried om, op grond van zijn vrouw Hilsondis (of Hereswind, Hildewaris), een klooster op te richten voor benedictinessen, de Abdij van Thorn. Hij deed dit in Thorn op een heuvel boven de Maas, zo’n tien kilometer ten noorden van Aldeneik omstreeks 990.